

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	5	Fél évre	8
Fél évre	2	Negyed évre	4
Negyed évre	1	Egy óra	1
Egy óra	1	Egy óra	1
Egyszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többzóna megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

60%

Ez a szám fejezi ki azt az uzsora kamatot, amelylyel Debreczen város vezetősége megakarja sarcolni e város közönségét ellenértékéül annak a sok semminek, a mit évtizedek óta kezekkel teremtett. A tejjel, mézzel folyó Kánaán büszke, vagyonos városának keleti lemondással jelenti be a főszámvevő ur a fenyegető csődöt a város lakossága megdöbbenve áll meg egy poshadt, corrupt közigazgatási apparátus kendőzetlen váza előtt. A főszámvevői jelentés szomorú adatai egyszerűen kétségbeejtők. Hiába ontotta verejtékét nehéz munkában a város lakossága ösidők óta, az anyagi gyarapodással elérhető polgári jólét vágya hiába aczélozza meg a dolgos kezeket, ime, oda jutottunk, hogy a telhetetlen Moloch: a házipénztár áldozatul szedi a polgárság núsát és véréit is.

Tizenhét évi politikai tatárjárás kellett ahhoz, hogy a nemzettestnek ezt az egészséges szervét: az erkölcsében s vagyonában erős, hatalmas Debreczen, a tehetetlenül senyvedők fekélyei lepjék meg; a pártpolitika érdekeitől elvakított vezetők könnyelműsége, gondatlansága, pazarlása volt csak képes arra, hogy ennek a városnak duzzadó erejét elsorvassza.

Néhai való jó Torday Gáborról.

A hetvenes években történt. Még akkor nem volt se filokszera se peronoszpóra, ellenben egy-egy évben termelt annyi bora a gazdának, hogy örült ha két üres hordót kaphatott oly feltétellel, hogy egyiket a másikért isten nevében tele szüri musttal.

Nem volt annyiféle az adó, oly nagy mérvű az eladósodás.

A magyar gazda kiállott a kapuba, hogy vendéget fogjon, merthát sem az étel sem az ital nem esett jól egymagának.

Debreczennek is volt abban az időben sok, jó, olesó bora; de hát a mi Gáborunknak az mind kevés volt, többre vágyott, a falu, a vidék önzetlen, tiszta, egyszerű világát szomjazta ő sokszor, érezte, hogy az ő magyar szíve megnyilatkozását inkább megértik ott.

A többek közt hozzám is kijött.

Kemény Zsigmonddal mondja valahol, hogy a zsenik, mint a darvak — csapatostól járnak. Az én Gáborom is összeszedte a ki csak arra való czimborája volt s vagy tized magával állított be hozzám.

Annak a költségvetésnek részleteit, melynek szomorú eredményét a főszámvevői jelentés közzétett adatai elénkbe tárják, még nem ösmerjük. A város törvényhatósági bizottsága fogja e részleteket a kérlelhetlen kritika bonckése alá venni s ma még nem szólhatunk ahhoz, hogy mik azok a kiadások, amelyek a költségvetés mérlegét oly kétségbeejtő módon megrontják. Ma nem is tárgyalhatunk tehát a kiadások szükségességéről vagy mellőzhetőségéről, sőt a kép részleteinek ismerete nélkül még a kibontakozás útjait sem vizsgálhatjuk.

Ami mégis arra készlet bennünket, hogy e kérdéssel foglalkozzunk, annak oka az a panacea, melyet a városi gazdálkodás alchimistái évek óta hol mutogatnak, hol rejtegetnek: a Hortobágy értékesítésének kérdése, a melyre ezuttal is ígéret földje gyanánt mutogat a főszámvevői jelentés.

Elvitázhatatlan, hogy a Hortobágy jövedelmezőségének kérdése óriási befolyással lesz háztartásunk egyensúlyára és az itt elérendő jövedelmi többlet erősen befolyásolja a községi pótdadó %-át. De hát miben áll az a jövedelmezőbbé tétel?

Hogyan akarják a gazdaközönség érdekeit összeegyeztetni, a házi pénztár érdekeivel? Ezeknek a kérdések-

nek megvilágítása uétkül, ennek a városnak közönségét csak hitegetik, ámitják azok, akik a Hortobágytól várják a boldogulás eszközeit. Mert hiszen fel sem tehető, hogy bárki is oly megoldást keresne e téren, mely Debreczen város állattenyésztésének tönkretételét jelentené. Ha pedig ez csak úgy volna elkerülhető, hogy a művelésre kiszakított terület pótlására, megmérhetlen költséggel kellene a megmaradt legelő területet öntözni és javítani, akkor cseberből vederbe jutottunk, s amit a haszonbőren nyerünk, elveszítjük a legelő tentartás költségein. Ez az egy szempont is igazolja, miszerint a Hortobágy kérdéséhez avatatlan kézzel nyulni nem lehet, s ennek a révén, a program kifejtése nélkül ígéretet tenni, ugyanolyan könnyelműség, mint amelylyel a pénzügyi bukás szélére vezettek bennünket.

Ha jövőbe tekintve a kibontakozás útját akarjuk keresni, először a multba kell visszatekintenünk, s annak hibáin, bűnein okulva, szabad a jövő munkaprogrammjal kidolgozni.

A kortes szolgálatokért jutalmul megszavazott, közszükség által nem indokolt építkezések busásan javadalmazott, kéz alatt kiadott közmunkák, a közigazgatási tisztviselők felesleges, sőt szerfelett nagy száma, a városnak

Persze rövid fertály alatt az egész kis város tele volt a jó hírrel, hogy debreczeni urak jöttek a városba, alig fél óra telt belé, az udvar tele volt hallgató közönséggel.

Mert hát az én Gáboromnak dal volt az éltetője s az első pohár bor után rágyújtott a szebbnél szebb magyar nótákra és műdarabokra.

Nosza! az én keresztapám is, meghallva a jó hírt, hóna alá véve olyan 6—8 itczés kulacsot — feljött hozzám.

— Nohát fiuk — kezdte a beszédet, estére vacsorára hozzám jöttek, vagyis együtt megyünk vacsorára.

Az igazság kedvéért meg kell hogy említsem: az én keresztapám abban a városban a legelső emberek közé tartozott, nemcsak azért, mert diplomás ember vót, hanem is főleg azért, mert a barátkozást, a bor, dalt nagyon szerette, vendégszerető házat, ha idegen vetődött a városba s arra való volt — egy sem kerülte el. Meg aztán volt nekt egy piros, pozsgás, egészséges, szép leánykája: Erzsike: hát biz azért szívesen nyitott rá ajtót a férfinem, ki különben is bálványja volt keresztapámnak.

Ott vacsoráltunk. Vacsora után érdekesebbnél érdekesebb tósztok (még akkor csak dizezió!) hangzottak el: egyik komoly, magasztosba átsapó, a másik humoros a kacagtatásig, vacsora után szavalás, dal.

Gyönyörűen telt az idő úgy éjjel után 1—2 óráig. Persze ilyenkor kigondolna arra, hogy hazamenjen. Föl a vendéglőbe! e lett a jelszó.

Ott a Tisza-mentén paposkodik ma, jó czimbora volt — oda sug hozzám a nagy ricsaj közepette:

— Te gyere menjünk, adjunk éjjeli zenét a szép Erzsikének.

Ugy lett. Elmentünk vagy négyen, hogy hangos kifejezést adjunk a bájos Erzsike iránt érzett titkos érzelmeinknek.

„Az óra jó későre jár
 Barna kis lány alszol e már.”

ezt a dalt énekeltük ablaka alatt. — Mikor visszakerültünk:

— No hiszen ti nakhtolhattatok — ezzel fogadott bennünket Gábor.

— Hogy-hogy? — kérdezzük.

— Hát nem hallottátok, mikor a leg-

mit sem hajtó magánüzletek, amelyek csak a polgárok tisztességes keresetforrásának megromlói, ezek képezték és képezik dongáit annak a Danaida hordónak, a melybe hiába ömlött bele a házipénztár teméntelen aránya. Ezekről tessék gondolkozni s ha kellő mérlegeléssel be fogják látni, hogy ezekben rejlik a mai beteg állapot mérges anyaga, meg fogják találni a jövő boldogulásának eszközeit is.

Dr. Freund Jenő.

Horvátok és szerbek.

(Zsiványkodás tüntetések örve alatt.)

Több hónapot töltöttem Zágrábban, horvát tartományunk székhelyén, ahol körülbelül 8000 magyar testvérünk él. Csöndesen meglapul ott az a 8000 magyar a „hatalmas” horvátok előtt, akik a múlt évszázad óta nemzetnek álmodják magukat.

Zágrábban él mintegy 7000 szerb is és 1000 német, a java része Magyarországról átszakadt zsidó honfitárs. A legtöbb tud jól magyarul is, mert hiszen üzleti összeköttetések is megkívánják nyelvünk tudását. De azért nyilvános helyen a világ minden kincséért sem beszélnek magyarul. Félnék a horvát csöcselék buszujától.

Mielőtt a mostani zavaryások igazi okaira rátérnék, néhány érdekes dolgot kell elmondanom. Nemrég Szegeden a belgrádi egyetem egyik tudós tanárával beszélgettem a horvát-kérdésről.

— Horvát nemzet nincs — mondta. Horvátország még kevésbé. Az egész Balkán népei tulajdonképpen csak szerbek. E nyelvet beszél mind, csak itt-ott eltérő tájszóval. A sok apró törzs képezi tulajdonképpen a szerb nemzetet. A bontó akadályt mindig a vallás képezte. A szerbek a görög keleti vallást követték mindig. Nemzeti vallásuk az. Egyes törzsek azon-

ban elpártoltak. Így a bosnyákok és altánok mohamedánok, a sokácok, dalmaták és bunyevácok római katolikusok lettek. Horvát törzs nem volt soha. Maga e szó „hrvt” nem törzs vagy családnev, hanem gyűnyév. Ezért nézi le az egész balkán a horvátokat. Dzért nevetjük mi a horvátok erőlködéseit. Nekünk évezredes multunk van nekik nincs. Volt ugyan néhány, de hatalommal nem bíró királyuk, ez azonban csak méltó tünet volt a Balkánon. Dusan birodalma azonban létezett, a népe él ma is... Horvát irodalom, színészet, művészet, dalköltészet nincs. Az mind szerb. A horvátok csak összelopkodták tőlünk mindazt, amit nemzeti kincsüknek képzeltek.

Így beszélt a szerb egyetemi tanár a nek szavaiban nincs okom kétekedni, mert hiszen a történelmi igazság is ugyanaz.

De most rátérek arra a nagy gyűlölségre amelyet a horvát a szerb iránt érez. Ezen gyűlölségnek alapja a vallás. A szerbet nem képesek horvattá átgurni, elhorvátosítani, mert a szerbnek öntudatát nemzeti vallása mindig ébren tartja. Nem tudja elhorvátosítani a Dráván túl a kálvinista vallás odaát magyar nemzeti vallás. A lutheránus tót sem lesz soha horvattá a Száva-Dráva közén. Elhorvátosítják azonban a katolikus magyart, németet, olasz és tót. Mert a római katolikus egyház a Dráván túl — horvát nemzeti egyház. Papjai izgatnak, lázítanak a szószékről. A tulzó horvátok vezérei ők.

A utcái zavargásokban, az üzletek kifosztásában nem vesznek ugyan ténylegesen részt, de a felbútorítók ők. Az értelmi szerzőségben ezek a reverendás ördögök a bűnösök. Ha ezek nem volnának a Dráván túl békében élnének egymással a nemzetiségek.

Zágrábban sokszor láttam magam is utcái zavargást. Láttam, mikor a horvátok letépték az lliczán (ez a főuteza) a magyár feliratokat. Még a postahivatalt sem kímélték. Láttam tüntetést a magyar zászló ellen, sőt a szerbek elleni tüntetéseket is amelyek napirenden vannak. Nem is em-

litem föl a koresmai pofozkodásokat, késeleéseket.

Hogy napirenden vannak ezek, annak a rendőrség az oka, amely pártolja a tüntetőket. Három-négy nevetlen jogásztácó lármája elég arra, hogy több száz főnyi csavargó megkezdhesse a fosztogatást, rablast és romeolást. Szemtanuja voltam, mikor alig 209 főnyi horda szabadon garázdálkodott 50-60 főnyi rendőr szemeláltára. Ellenben magam is résztvevő voltam, amikor husz-harmincz magyar munkás 200-300 horvátot szétugrasztott. Mert csak a hirük olyan veszett ám a horvátoknak, alapjában véve szörnyen gyáva népség, amint hogy a henczegő hordaik megtanulhatták negyvenyolczban is tőlünk.

Zágrábban magában sincsenek tulsulyban a horvátok és éppen az utcái harcokkal akarják megfélemlíteni a más nemzetiségűeket, amelyeket egyaránt gyűlölnék. Csoda igazán, hogy a zágrábi szerbeknek, magyaroknak és németeknek nem jutott eszébe, hogy egymás támogatásával lehetetlennek tegyék a papok által izgatott horvát utazóknak a mások személye és vagyona ellen irányuló merényleteit.

Ezeket az üzletfosztogató zsiványokat nem szabad oly nagyon kímélni. Néhány alkalmas pillanathban (mikor a zsiványok együtt vannak) megszólaló sorú szükre téríté ők.

Rostkowitz Arthur.

Történelmi színház.

Budapesten hazafias lelkesedésű írók és művészek történelmi színház megalkotásán fáradoznak. A új színházban főként magyar, de emellett idegen nemzetek történelméből merített színműveket is adnának elő.

Ez az eszme igen nagyszabásúnak tetszik. Nem kutatjuk mélységeit, — csatlódásnak nem szívesen megyünk elébe; mi

jobb izüen futtatók: Nem hallod a fülemilét — az öreg ur kiszólt az ablakon: h a l o m r e s z e g d i s z n ó k !

Minden illúzióknak vége lett.

Ma is élő ember, ma is jó czimbora; itt él közöttünk, szeretjük ma is mindnyájan; ma sem enged a negyvenyolczból mit sem — a mi Bálint bátyánk. Ő is közöttünk volt másnap, ott vigadt keresztapám vendéglátó házában.

Ugy éjfélig megvolt Bálint bátyánk, hanem már ekkorra nagyon elálmosodott, lefektették a szomszéd szobába.

Vele végeztünk; nehezebb volt végezni keresztapámmal, akinn már nagyon meglátzott az idő előhaladottsága.

Oda szól hozzám keresztanyám:

— Kedves fiam, ne hagyjátok inni bátyátokat, nagyon féltém.

Közöltem keresztanyám ezen kívánságát Gáborral, a ki lakónicze csak annyit felelt:

— Nyugtasd meg a némit, majd iszom én a bácsi helyett is.

Ugy is lett. Az én keresztapám pohara bármikor bárhányszor töltött legyen is — mindig üresen állott, nem tudott iváshoz jutni sohasem.

Az én jó lelkű keresztanyám nézte ezt a temérdek italpusztítást egy darabig, a mit Gábor véghez visz. Most már azon

kezdett aggódni, hogy Gábornak nem fog e valami baja esni.

— Mit parancsol kedves öcsém. Egy kis fekete kávé, vagy théat? Nagyon féltém, hogy valami baja esik attól a sok bortól.

— Ne féljen kedves néni — vigasztalta Gábor — Bálintért is én iszom, meg a melyik kidől mindért. A diákbecsületet fenn kelt tartani. Így szoktam.

És Gábor ivott magáért, Bálint bátyáért, keresztapáért. Minél többet ivott, annál kedvesebbé lön. Ötlelei, anekdotái, tréfái szakadásig kacajra ingerelte az egész társaságot.

Mikor haza mentünk, mert nem volt bor otthon, haragjának nagy voltában megette az üres borus üveget.

No de mielőtt haza mentünk volna, kászolódtunk, készülődöttünk. Hasztalan volt a bájos Erzsike marasztalása, a jó bor pezsgése. Jóval tuljárt az idő éjfélen.

Gábor bement az oldalszobába, hogy Bálint bátyánkat felköltse.

Ösmertük mindnyájan Tordai Gábor erejét; a ki a diaktüzöltök közt nagybotos volt, az nem lehetett pipogya ember: amit Gábor megfogott, az meg volt fogva; amit megütött, meg volt ütve.

Hogy annál sikeresebb legyen az ébresztési kísérlet: Bálint bátyánkról félrehuzta a takarót, melyet egy nagy csattanás,

melyet ismét egy éktelen felkiáltás követett.

Szegény boldogult Gábor összetévesztette Bálint bátyánkat keresztapámmal s ennek ülő részét látta el egy szokatlan erős, egészséges pofonnal, melyről később azt vallotta keresztapám, hogy három hétig nem tudott jóizüen — ülni.

Forró juliusi nap volt, amikor Bálint bátyánkkal jött Gábor hozzám — egy más alkalommal.

— Van-e egy kis jó pálinkád fiu? — e volt a Gábor reggeli köszöntője.

Egy literes üveg asszonyfőzte szilvápálinkát, jókora darab szalonnát, kenyeret tettem föl — válaszul — az asztalra.

A két jó barát, mint alperes és felperes ügyvéd jöttek a járásbirósághoz — perelni.

Alaposan fogyott pálinka, szalonna, kenyér. Bálint bátyánk ült a divánon, Gábor széken. Bálint bátyánk már tíz órára a divánon jóizüen aludt, Gábor pedig felment a bírósághoz. Elmúlt féltizenegy óra, tizenegy óra, féltizenkét óra, Bálint bátyánk sehol sem mutatkozott. A bíróság kénytelen volt elmakacsolni.

Tizenkét órakor aztán felköltötte Gábor Bálintunkat s elmondta neki az elmakacsolás sorát.

Nem lett belőle párba; hanem occasio bibendi.

Timárlire.

azonban nagy jelentőséget tulajdonítunk neki. Az a véleményünk, hogy ez a színház nagyban hozzájárulna magyar nemzet drámaköltészetünk megteremtéséhez, amelynek ügyével alábbi tanulmányunkban behatóan foglalkozunk.

Az a nézetünk, hogy a szellemi javak kérdése van olyan olyan fontos, mint az anyagiaké; a nemzeti gazdaság szellem nélkül mitsem ér s a szellem a szegénységben is kincs.

Alkalmi fejtegetésünk a következő.

Voltaképen két nemzet dicsekedhetik az egész világ történetben, hogy igazi, önálló, nagy drámaköltészet volt. A hellén és az angol.

Az ó-görög szomorujáték, ahogy azt ennek az alig háromszáz évig élt bámulatos nemzetnek a szellemóriásai a semmiből megteremtették, nem csupán szórakoztatni, vagy művészi célt szolgálni akart. A görög szomorujátékok az egész hellén szellemet kifejezik; a hellén nemzet világnézetét, gondolkodását, bölcsészetét, vallását, hitregéit; egyéni jellemvonásait: hajlamait, fenköltőségét, magasztos egyszerűségét, hősi bátorságát, hangulatának ünnepiességét, a végzet-hitben is nagyszerűen érvényesülő erélyét, a szépség csudálatát, ifjúságát, üdeségét, stb. — egyáltalán mindazt, ami a hellén művelődés szelleme, terméke és sajátosága volt. Es mindez a költészet hervadhatatlan szépségében és a drámai nagyszerűség ki-sebbitheletlen erejében nyilatkozott meg.

Az angol színmű az ó-angol színpadon Shakesperében ért tetőfokára. Egy szárnycsapással, mint a sas. Ugyanekkor emelte Shakespere a drámát egészen más irányban a tetőfokra, mikor Bacon a bölcsészetre öntött új életet. Bacon új, gyakorlatias, hasznossági bölcsészetével halálos csapást mért a hellén bölcsészetre, mely a „tudomány a tudományért” jelszó alatt az emberi értelem első és utolsó céljával a gondolkodást határozta meg. Ugyanekkor Shakespere megragadta a drámát, az emberi művészetnek eddig legnagyobb nemét s az ugyanazon bölcsészetre lehelő hellén szomorú játék helyett megteremtette a jellemes és akaraton nyugvó színművet.

A bölcsészet így lett emberivé és a színmű méltó tárgya így lett ember. A tragéida ujjászületett, élszerűvé vált, méltó lett az ujkor embeéhez. A görög szomorú játékok csakugyan nem voltak egyebek, mint áldozati tragoszok (bakok) lekoncsolásával érzett fájdalom fakasztotta ódák. (Tragosz óda tragédia.) Az áldozó a végzet volt, az áldozat a végzeturalta ember. De ez az ember a görög tragédia virágkorában félistenné lett, e ki az egész isten, a végzet ellen nagyszerű küzdelmet fejtett ki, míg végre elbukott. Shakesperenél a végzet eltűnt. A tünemény-s félistenek helyét elfoglalta a hus és vér, de lelkes és szabad akaratú ember. A végzet által vezetett katasztrófák helyett a néző olyan megrázó cselekvényeket látott lefolyni, melyeknek irányítója, rugója az általános és örök emberi szenvedély, aztán a jellem és az akarat volt. S e mellett az angol színpadon Shakespere mind azt kifejezte, amit koráig az angol ész, lélek és szív fölszívott és termelt. Majdnem azt lehetne mondani, hogy minden általános szenvedélyt megrajzol. Korok és nemzettek jellemét fejezte ki. Az angol faj legnagyobb tulajdonságát megszemélyesítő történelmi alakokat a színpadra vitte. Színműveiben az angol gyakorlatias érzelem és érzék egyesül az angol szív mélyen érző komolyságával és az angol humor életteljes

nyerségével. Egyszóval: Shakespere és általa, őbenne az ó-angol színház, az angol drámaköltészet: maga a világító értelmű angol faj; a kegyetlen, a hűsevő és harcos, de hősi és felelő nemes erkölcsű és költői ösztönű faj, melyet az erély, a nagyravágás a szomorúság, a szokások és elvek magasztossága hat át, — mint ahogy Taine az angolszást jellemezte.

E két nemzetnek, angolnak és hellének tehát igazán nagyszerű és önálló drámaköltészet volt. Sajátságosan de kevésbé nagyszerűen ugyanezen nemzeti jellemét megtaláljuk a spanyol, olasz és a francia színiköltészetnek is. Tán maguk e fajok e tekintetben nem a legmagasb rendűek, vagy talán a külső történelmi fejlődés megakadályozta eddig nemzeti drámaköltészetük teljes fölszárnyalását, nem kutajuk, de tény, sem a spanyol, sem a francia, sem az olasz drámaköltészet nem jutott fel a világnagyság ormára. Kétségtelen, hogy a latin fajok elérkeztek a hanyatlás küszöbére, ennél fogva kérdés, hogy ezután megtörténhet-e ez? (Elgondolkozva fejtegetésünk e részén, e játszi meghatározás villant meg agyunkban a hellén színiköltészet fenséges, a spanyol és olasz szenvedélyes, a francia társadalmi s az angol életbölcsészeti. Az első az erő, a második a képzelet, a harmadik a műveltség s a 4 dik az értelem gyermeke.)

Ezeket előre bocsátva az olvasó is bizonyára velünk egyenlő mélységében és komolyságában fogja föl azt a kérdést, mely itt már önkéntelen is az ajkunkra tolu: hát önálló magyar drámaköltészet van-e?

A válasz, amit elszomorító szívvel kell megadnunk, az, hogy nincsen.

A magyar színműirodalom eddig mindössze két olyan művet tud felmutatni, amelyet a legnagyobb mérték alá is odaállíthatni Katona Bánk bánját s Madách: Az ember tragédiáját. Amabban egy egész történelmi korunk nyert kifejezést „egy szőzad lelke” — mint ahogy maga Katona mondta — s emellett (nem lehetünk eléggé hálásak ezért a lángeszű költő öntudatának) számos nemzeti alapsajátságunk is. A műalkotás egyébb drámai kiválóságait mindenki ösméri. Emez, Az ember tragédiája, noha alapezsméjének nagyszerűségével, művészetének erejével s tartalmának bölcsészeti mélységével tulszárnyalja is a Bánk bán, — a nemzeti színiköltészet tekintetéből látszólag mégis kisebb jelentőségű. Az ember sorsát mutatja be, a történelem, a bölcsészet, a tudományok és költészet fényében; tizenöt képben vezet végig az emberiséget a bölcsőtől a sirig, a történelmi fejlődés legnagyobb jeleteiben; a világeszmék hullámhegyein és az erkölcsi züllés örvényeiben. És e magasztos drámai költeményben a magyar nemzetnek, fajunknak egyetlen lap, egyetlen szó sem jutott. Nem, mert hiszen a magyar a világtörténelem egyetlen korszakában sem volt vezér. A művészet pedig nem fejezheti ki a kort átlagemberekben, sem a világtörténelmi harcokat nem személyesítheti névtelen közkatonákban.

Ime tehát, mellözve lévén e fenséges műben a magyar faj, a magyar lélek, a magyar történelem, — azt lehetne mondani, hogy e művet inkább mondhatja a magáénak a világirodalom, mint a magyar nemzeti drámaköltészet. A mélyebb megdondolás ennek ellenkezőjét állapítja meg. Igaz, hogy a magyar faj e drámai költeményben mellözve van, mint tárgy, de az alkotás dicsősége mégis a magyar fajé. Ez egyenesen ténybeli bizonyítéka annak, hogy a magyar mint faj, bir mindazon magasrangu adományokkal, melyek kedvező feltételekkel a legnagyobb drámai alkotásra képesítenek.

De ezen kivételes két művön túl hol van a magyar drámaköltészet?

A szabad művészetben bilincs a doktrina. De mégis föl merjük itt állítani azt a tételt, hogy nemzeti színművészetünk csakis történelmi alapokon épülhet ki. A hagyományok, a történelmi hangulatok, a faj élet-tapasztalatainak mézét a nemzeti drámaköltészet nem nélkülözheti. Nemzeti drámaköltészet nem is képzelhető másként, csak úgy, ha mindazt, amit a magyar lélek, magyar szív, magyar elme, e földön a századok ködéből kibontakozva érzett, gondolt és lelkesedésével elárasztott, — tudja, érzi és lehel: ha mindazon rugókat, melyek a századok során nagyszerű, vagy tragikus, megrázó vagy hősiess, felemelő vagy romboló tettekkel ragadták e népet, — mindazon ösztönöket föltárja. Szóljon bármiről, a magyar drámaköltészetnek a történelmi nemzet történelmi támadt hangulatait kell lehelnie. A magyar nemzeti drámaköltészet nem lehet más, mint a nemzeti gondolkodás és érület foglalata, melyben a nép lángelméjűsége nyilatkozik, szíve dobog és a lelke szárnyal. Történelmi illatu levegőnek kell belengenie drámaköltészetünket s érződnie kell benne a „faj szagának.” Mozzgatói e drámaköltészetnek a nemzeti ösztön, a faji hajlamok, a magyar vér, az eredendő és öröklött szenvedélyek.

Mindezek eddig czelba sem vették. Egyedül a népszínműben történt erőteljes kísérlet arra, hogy a magyar nép, a maga sajátos, más nemzetektől elütő tulajdonságaival kifejeztesse. Am elég volt a „verizmusnak” első fuvallata, e hogy népszínműről a természetesség látszata lehulljon. Az új művészeti irány természetesebb gusz-tusa egyszerre megfosztotta az igazság izétől színműirodalomunk azon műfaját, melyet éppen sajátlagosan magyarnak és a néplelek mélységében gyökeredzőnek hittünk. Ha a „Bor” újszerű és szokatlan realizmusát látjuk ama népalakok minden egyéni formájukat, természetes ábrázatjukat elvesztik, ködoszlopokká válnak. De alig is van egy-két régi módi népszínművünk, mely a nép külső típusai helyett a parasztság mély és nagy jellemvonásait rajzolta volna. A halhatatlan művészetnek oly életforrásai ezek ma is, melyek mélyen művészi tevékenységök alatt hőmpölyögnek, homályban, ösmertelenül, lent a föld alatt.

De külső formában sem nyilatkozott meg a magyar nemzeti drámaművészeti alkotó erő.

Minden új művészet egyszersmind új formában is tör elő, formájába egyénisége, sajátosága, ereje, ize szerint önkéntelen eredetiséggel ömölve. Elég példaképp a görög költészetre gondolnunk, itt ahány új költő, annyi új forma és pedig mind eredeti, mind nagyszerű. Mennyire áll ez a tétel (sajátos művészet: sajátos forma) az egyes nemzetek művészetére. A görög versidomok után a román költői formák eredeti találmányai a latin származású népeknek, a hangsúlyos (ütemes) verselés a magyar népköltészet eredetisége. A mi nagy költőink is mind valami új, nemzeties formában fejezték ki magukat s ha a forma kölcsönvett volt is, mégis volt abban valami friss eredetiség, ifjúi báj, szokatlan egyéniség. Egyes műfajokban a formaművészet lángeszű nemzeti alkotásaira mutathatunk. A népköltésből a magyar dalformák valóságos kincsházát teremtette meg Petőfi és Arany s ez utóbbi megteremtette a magyar hősköltemény nemzeti formáját, melybe hervadhatlan báju eposzait öntötte.

A magyar dráma nemzeti formáját hiába keressük. Jegyzeteink közt erre vonatkozóan ezt az évekkkel ezelőtt följegyzett észrevételt találjuk: „Mért nem teremtek

meg költőink a magyar dráma magyar versformáját? Ahogy meplették a magyar hősköltemény, a magyar líra versidomait a népköltészetben, miért nem alkotják meg ugyanabból a magyar dráma jambusokat? Legalább akkor újabb drámaköltőinkről az irodalomtörténet elmondhatná, hogy nemcsak lantot pengettek, hanem valami maradandót is csináltak. Azóta e kérdés fölött nem elmékedtünk, de most, újabb benyomásaink újraéledtén hozzáfűzhetjük, hogy valódi, belsőleg és külsejében teljesen nemzeti drámaköltészet, idegenszerű versformában nem képzelhető. Mint nem volna oly színmagyar eposz a Toldi hexameterekben, vagy niebelungi sorokban s a Petőfi dalok: időmértékes szakokban.

És elvégre a magyar ballada, melyben drámai elemek is vannak; a magyar népdal, melyben balladai és tragikai motívumok is hallhatók, kuforrása lenetne a magyar dramaformáknak. A „mag” bizonyára ott van valahol a magyar népköltészet mélyen zugó zenéjében, valahol a népdal, vagy a ballada zenei lüktetésében. — Teremtő lángelme kell csak hozzá, hogy életrekeljen. De hol ez a művész? Nincs művésze a formának sem! Lesz-e?

A történelmi színház jelentősége épp abban kezdődik, hogy most, midőn éppen legmélyebben rejtőző faji tulajdonságaink ezen legajabb kor tulzása által remítően irtatnak (csuda, hogy rázkódtatások nem érezhetők), a magyar nemzeti drámaköltészetet visszavezeti azon ősi forráshoz, melyből születnie, fejlődnie és egész nemzeti lényünket, világunkat birtokába véve a művészet tetőfokára emelkednie kell: a történelmi alaphoz. Már maga az, hogy e színház megnyitja a századok kapait, melyeken által a történelmi levegő a nemzeti mult lehelleltes belengheti reménybeli fejlődő drámaköltészetünket, — már maga az jelentékenyen kedvező mozzanat gyanánt tünik fel előttünk, Hőseink nagyszerű jelleme, lelke, nemzeti törekvéseink mélysége, fájdalomunk és örömünk gyökere méltón kifejezve nincsen. Hátha a történelmi színház az ide vezető helyes utra tereli fajunk nevezetesebb tehetéseit.

Ennyit most a történelmi színházról és a magyar drámaköltészetéről. Mily érzések rajzanak bennünk, mindezeket fölgondolva!

Szunnyad a magyarban minden nagyszerű tehetőség, számos példa, nagy magyar elmék bősége bizonyítja, hogy a magyar lángeszű faj.

Miért nem bir mégis általában és egyetemesen a szellem, a művészet terén a legelső sorba emelkedni.

Lángeszű fajunkból hiányzik egy tulajdonéag, mely nélkül a lángész rangját el nem érheti, erejét ki nem bonthatja: a szellemi erély.

A magyarban az erély csak mint nennativum van meg: bizonyos fokú és jellegű szívósság. Ez minden keleti népnek egyaránt tulajdonsága. Ugy látszik, hogy erélyben és határozottságban most a germán népe a legnagyobbak. Az angol, a jenkí, a német Övéké is a jelen, az emberi értelem legmagasabb fokán ők állanak. A drámában, melynek szülőanyja az erő és erély,

s mely mint műalkotás e kettőnek netovábbja: Shakespere óta ők is vannak a zeniten.

A magyar soha azon fokig eljutni nem fog, egyáltalán drámaköltészetét me nem teremtheti, míg az erélytelenség legcsüggesztőbb fatiáját joggal vethetik szemére a szalmatüz vádjában ezen vérmes, dus képzeletű, kiválóan jogéretű, sirva vigadó, lelkesülő hősi, könyelmű, delczeg, lovagias és nagylelkű fajnak.

NAPI HIREK.

Kossuth Ferencz és Tivadar meghívása.

A Kossuth ünnepet rendező bizottság tegnapelőtt tartott ülésén elhatározta, hogy a szeptember 17-iki debreczeni ünnepélyre meghívja Kossuth Ferenczet és Kossuth Tivadart. A meghívót ma küldik el a Kossuth név két kiváló viselőjének. — Meghívta egyuttal a bizottság az ünnepre Thaly Kálmán, Bakonyi Samu, Dobieczy Sándor, Benedek János, Rákosi Viktor, Papp Elek, Kovács Gyula, debreczeni és hajdumegyei országgyűlési képviselőket is. A két Kossuth testvér eljövételéről aligha lehet szó, de a hajdumegyei és debreczeni képviselők valószínűleg együtt lesznek a debreczeni Kossuth ünnepen.

A városházáról.

Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a napokban haazérkezik és átveszi hivatalának vezetését. Vecsey Imre tb. főjegyző szabadságideje e hó 15-én jár le. Oláh Károly tanácsos, a színházi ügyek referense, szabadságidejét pár nap mulva szintén befejezi.

Sámsoniak paphallgatása.

A hajdusámsoniak elvesztvén lelki pásztorukat, Jánossy Zoltánt, pályázat mellőzésével szeretnék betölteni a sámsoni ev. ref. lelkészséget. Ebből a célból vasárnap Debreczenbe gyülekeznek, hogy itt meghallgassák ifj. Könyves Tóth Sámuel, aki most poklostelki lelkész. Ifj. Könyves Tóth Sámuel jeles képzettségű, tüzes szavu fiatal pap, unokája a híres nevezetes Könyves Tóth Mihálynak és fia városunk egyik előkelő iparos polgárának, id. Könyves Tóth Sámuelnek.

Választások a főiskolában.

Tegnap alakult meg választás után a főiskolai kántus tisztikara és pedig a következőket választották meg: Főjegyző lett Kónya Gábor 3 é. th. Választmányi tagok: Szarka Lajos 3. é. jh. Hajdu László 2 é. jh. Hajdu Péter 3 é. th. Halasz András 2 é. th. és Kolozs Vincze 3 é. th. Zászlótartó lett: Kolozsváry Mihály 3 é. th. Szólamezetők: Balogh István, Hajdu Péter, Kónya Gábor és Oláh Sándor theologusok. A kántus

ez évi felügyelője pedig Csiky Lajos theologiai ak. tanár lett.

A lampionos menet sorrendje.

A Kossuth-ünnep alkalmából rendezendő lampionos menet bizottsága Boczán Elemér elnöklésével tegnap délután népes ülést tartott a városháza kis tanácstermében, amelyen a menet sorrendjét állapították meg. A fényes menet, melyet a debreczeni egyesületek alkotnak, betű-sorrendben vonul a kollégiumtól végig a Piacz-utczán a vasutig és onnan vissza. — Visszatérőben a városháza előtt sorakoznak a lampionosok, ahol az Egyetértés zenekara egy hazafias hangversenydarabot ad elő, a dalárdák pedig énekelnek. Az egyesületek csoportját jelző lampionokkal fogják ellátni. Apróbb ügyek elintézése után a gyűlés vége ért.

Börtönügy a mult hónapban.

A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén Galánffy János kir. ügyész terjesztette elő jelentését a törvényszéki fogház mult havi állapotáról. A királyi törvényszék fogházában a mult hónapban 106 férfi, 21 nő volt. Szabadult 76 férfi, 21 nő, augusztus végével maradt 102 férfi, 19 nő. Fegyelmi-leg büntetve sem az örök, sem a letartóztatottak közül senki sem volt. A rabmunkák eladásából a mult hónapban 672 koronát vett be a kir. ügyészség.

Biharmegyei virilisek Debreczenből.

Biharmegye most állította össze viriliseink névsorát. A listában hatodik helyen szerepel dr. Wolafka Nándor debreczeni prépost, a kinek 12725 korona 50 fillér és a névsor közepén Lichtschein Mózes debreczeni földbirtokos, a kinek derecskei birtoka után 3646 korona 96 fillér adója van.

Kossuth kép

és ereklje kiállításra küldött tárgyak Ledner Károly Kossuth bankjegyek. — Müller Béla Kossuth kép s 2 drb. bankjegy, Kótyák Frigyes 1 irat, győzelmi tudósítás, Szathmáry Lajos 1 Kossuth kép. Iparos ifjak önképző egyesülete 1 Kossuth s 1 emlék kép 1848-ból. Antal Jenő 1 Kossuth kép. Iparos kör 3 kép. Báthory Gábor 6 db kép. Balogh Bálint több bankjegy keretben s 1 kép. Béressy Mihály 3 kép. Pallay Jánosné 1 kép. Németh András 2 kép. Priviczer József 1 kép magy. emigr. bankjegyével, Kovács János 4 db. iparművelési alapító jegy 1846-ból Kossuth aláírásával. Kecskés Sándor 1 kép.

Hazajöttek a huszárok.

A honvédhuszárok már megérték a „lefuvást.” Vége az idei nagy gyakorlatuknak és ma napégette arcczal, porosan vonultak haza távol vidéken megejtett gyakorlatról. A delczeg huszárezred felvonulása feltűnést keltett a főutczán.

Szobafestő és fénymázoló műhely áthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Gólya-utca 15. szám alatt fennálló szobafestő és fénymázoló műhelyemet tetemesen meg-nagyobbitottam s azt Gólya utca 17. szám alatt saját házamba helyeztem át. A midőn ezt a t. közönség szíves tudomására hozni szerencsém van, megköszönöm az eddigi pártfogást, amelyben részesíteni a jövőben is méltóztassék.

Tisztelettel **DIHEN JÁNOS.** szobafestő és fénymázoló. Gólya-utca 17. sz. (saját ház.) 10—1.

Kor és jellemrajzok.

(Dióhéjban.)

Komor lett az idő. Sápadt orcájával közeleg az ősz. Komor hangulat uralja kedélyünket. Mindent a hétköznapi szürkeség tesz egyhanguvá. Ma-holnap virágot sem lelünk a mezőn, melylyel a nagy „Kossuth” emlékének szentelt ünnepet díszessé tegyük. De ez a külső lehangolt egyformaság még csak elviselhető lenne: ha az emberi lelkekben és szívekben nem lenne tél, nem lenne sivar közöny és vétkes önzés.

Ha lenne kikért és miért lelkesülnünk: tavasz lenne, örök tavasz a sorsunk.

Panaszkodnak az adókievető bizottságra, hogy az adókievetést vandál kegyetlenséggel eszközözi. Épen erre az időre kellett esni ennek a nemzetfosztogató munkának is. Máskor a tavaszi időszakban végezték ezt a honboldogító műtétet, több kimélettel több tapintattal, több emberséggel és százszor kevesebb megbotránkoztatással mint most!

Hja hiába! Ez is reform. Még pedig fináncz reform, és fináncz politikai bölcsészet.

Elő kell készíteni a hangulatot a „Kossuth” ünnepélyre. A koldussá nyomorított polgárságnak bizonyára kevesebb oka lesz örülni és vigadni. Hadd érezze a magyar, hogy neki ha Bécsből vagy Budapestről muzsikálnak egyre megy. A magyarnak csak „sírva” szabad vigadni.

Az ujságok azt hiesztelik, hogy Széll és Körber úgy összekülönböztek, hogy a faképnél hagyták egymást. Mi ezt fenntartással kell, hogy fogadjuk — mert ezek az urak többször összeveszték már s mindig kibékültek. Beh kár, hogy ezuttal meg nem kérdezi Széll Kálmán az önértékes és szep-lőtlen magyar közvéleményt — mielőtt újból ki akar békülni.

Ha ezt tenné — nagyon derék ember lenne. Azt tudjuk már, hogy a saját esze után sok botlást követett el. Most jóvá tenne mindent, ha a magyar nemzet esze és akaratára szerint járna el. Csinálnánk egy generális zárszámadást.

„Publiczista.”

A debreczeni ev. ref. egyház.

gazd. bizottsága 1902 év szept. hó 12 d. u. 4. órákor az egyház tanácstermében ülést tart. Folyó ügyek.

A diákok jelvénye.

A kedden tartott ifjusági gyűlésen Fráter Ernő bemutatta a kassa orsz. diákkongresszus által elfogadott diákjelvényt, mely ismertető jele lesz a diákságnak s hivatva van az összetartozás érzetét fejleszteni közzöttük. A jelvényben két eszme nyer kifejezést, először, hogy diákok jelvénye, aztán az, hogy magyar diákoké. Csinos, nyakkendő-tűnek, vagy gomblyukban viselhető ezüst paizs-alak. Alól egy Minerva alak van rajta, mely egyik kezében író tollat, másikban könyvet tart. Felette a földgömbbe ütött kettős kereszt, a magyar korona, — dicsfényvel övezve. A jelvény már minden diák gombjukában látható lesz a napokban, mert czélját csakis úgy érheti el, ha mindenki viseli.

Adóprés a múlt hóban.

A város területén az adóprés, mint mindig, úgy augusztus hónapban is jól mű-

ködött. Erre mutat az a statisztika, a melyet Fauszt Elek pénzügyigazgató állított össze Egyenes adóban befizettek a múlt hónapban 186,479 koronát. Hadmentességi díjban 314 koronát, bélyegjövédékben 29,196 koronát, jogilletékben 19,237 koronát, dohányjövédékben 153,486 koronát. Ezekből a tekintélyes összegekből kitetszik, hogy a publikum noha nem szívesen, de mégis csak fizeti az adót.

Tömeges nyugdíjazások.

Az állami tisztviselők körében nagy megdöbbenést kelt az a hír, hogy az egyes miniszteriumokban és állami hivatalokban a fizetésrendezéssel kapcsolatban tömeges nyugdíjazások lesznek. Lukács László pénzügyminiszter ebben az ügyben már átiratot is intézett az egyes miniszteriumokhoz, hangsúlyozva, hogy az államkincstárra jelentékeny megtakarítást lehet eszközölni azáltal, hogy egyes tisztviselők, akik a közel jövőben amugy is nyugdíjaztatnának, már most, a fizetés rendezése előtt küldetnek nyugdíjba.

Erzsébet királyné emlékezete.

A debreczeni izr szent-egylet, mint minden évben az idén is kegyeletes módon ülte meg Erzsébet királyné halálzási évfordulóját, a mennyiben lelki üdvéért a halált mécses meggyújtotta és az „Erzsébet alapítvány” kamatait a szegények között kiosztotta.

A Bika szálloda égése.

A múlt hét egyik délutánján riasztó hír terjedt el a városban: Ég a Bika-szálloda. A hír nyomán nagy ember tömeg hullámozott az utcákon s csakhamar ellepték a szálloda előtti térséget. A hír nem felelt meg a valóságnak, vagy legalább nem ilyen tulzolt formában, mert a szállodából csak az istálló égett. A gyulékony anyagokkal telt padlás hatalmas lánggal égett s csak megfeszített és hosszas fáradozás után sikerült tűzoltóinknak a nagy veszedelemmel fenyegető tüzet eloltani. A tűz égésekor megindultak a kutatások a tűz keletkezésének oka felől, de bizonyosat senki sem tudott. Azóta azonban már a rendőrség kiderítette a tettest Szabó Péter heves személyében, ki a kis Bika vendéglősenek szolgálatában állott. Szabó Péterre már kezdetben gyanuja volt a rendőrségnek, ki is hallgatta. Zavaros teletelei csak megerősítették az ellene táplált gyanút s naponkint vallatásra vették. Szabó Péter a hosszas kihallgatás során annyira belekeveredett az ellentmondásokba, hogy végre kénytelen volt bevallani, hogy a tűz az ő gondatlanságából származott. Az nap délután ugyanis égő pipával ment fel a padlásra, hogy szénát hozzon le. A padláson mellénye zsebébe dugta az égő pipát és úgy látott a munkához. Mikor elvégezte munkáját, lejött és újból előakarta venni a pipáját, de nem találta. — Felsietett a padra, de már akkor a pipa tüzetől meggyuladt szalma lángokkal égett. Szabó Péter ellen gondatlanságából okozott tüzeset miatt a büntető eljárás megindították.

A főiskolai tanári-kar és ifjuság Kossuth-ünnepélye.

Kossuth születésének századik évfordulóját a főiskolai tanári-kar és ifjuság együtt ünnepli meg f. hó 19-én. Az ünnepély méltó lesz a főiskola tradícióihoz, méltó lesz azokhoz a falakhoz, melyek hajdan az ő szavait visszhangozták, mikor az országgyűlést oratóriumában tartották. A délelőtti ünnepély programját a tanári-kar egy gyűlésében állapította meg, az ifjuság részvétele tárgyában pedig kedden tartottak ifjusági gyűlést. A délelőtti program a főiskolai énekkar számaiból, imáiból, egyik akadémiai tanár beszédéből és az ifjuság részéről egy szavaltból fog állani. A délutáni ünnepély programját az ifjusági gyűlés által kiküldött 7 tagú bizottság a következőkben állapította meg: — 1. Ének. Előadja a főiskolai Énekkar. 2. Megnyitó beszéd, tartja dr. Kerészy Zoltán akad. igazgató. 3. Alkalmi óda Irta és mondja Kun Béla. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Fráter Ernő. 5. Kossuth-nóták. Magyar testvérek zenekísérete mellett enekli Szabó Margit k. a. 6. Felolvasás. Tartja Milotay István. 7. Szavalt. Tartja Nagy Sándor. 8. Ének. Előadja a főiskolai Énekkar. Az ünnepély f. hó 19-én délután 5 órákor lesz a főiskolai disztermében. Mindkét ünnepélyre a napokban bocsátják ki az együttes meghívót, ezenkívül városunk hivatalainak, testületeinek vezetőit személyesen is meg fogják hívni.

A város zabszükséglete.

A városi fogatok és törzsménes részére 1600 mm. zabnak szállítására vonatkozó zart ajánlatok beadásának határideje folyó évi Szeptember 13 án délután 5 órákor lejár figyelmeztetjük termelő gazdaközönségünket, hogy a lapunkban már közzétett hirdetmény alapján ajánlataikat Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalához fenti határidőig annál is inkább adják be, mivel később beérkező ajánlatok figyelembe nem fogtak.

Karambol az utcán.

Könnyen végzetessé válható beleset történt tegnap a Péterfia-utcán. Ferencz Gáborné vétkes könnyelműsége miatt. A tejhordással foglalkozó Ferenczi Gáborné elkövette azt a hibát, hogy talyigáját a helyivasut vágánya mellett őrizetlenül hagyta. A tehervonat csengetésétől megriadt ló kevéssé hátrább taszította a talyigát s így történt az összeütközés. — Szerencséjére egyéb baj nem történt, minthogy a kisvontat a talyigát lovastól felfordította. A helyivasut igazgatósága az esetről jeletést tett a rendőrségnek.

A városunkban

közel napokban lezajlott torna és kerékpáros országos verseny alkalmából a rendező bizottság vasárnap és hétfőn este rendkívül és mindenizében sikerült vacsorát rendezett az új vasuti indóházunk díszes termében. A vidéki vendégek összessége elvult ragadtatva s az új állomás épület imponáns voltától, de különösebben általános dicsérettel halmozták el Ottó Sándor vendéglőst az ő magyarosan zamatos főzte és a kiszolgálásnál mindenre kiterjedő figyelmességéért. Jól esik tudnunk, hogy városunk ezen forgalmi helyén és egy oly szakképzett vendéglősnél van a ki Debreczen jóhírnevét nem csak megtartani, de fokozni is hivatott.

Debreczen egészségügye.

Debreczen város közegészségügyi viszonyai, mint azt Sárváry Gyula dr. tiszti főorvos a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén jelentette, augusztus hónap kedvezőbbek voltak mint júliusban. A hevenyfertőző kórok száma csökkent, halálos eset is kevesebb fordult elő. Heveny ragályos betegségek közül szórványosan fordult elő a kanyaró, vör-

heny, hökhurut és hasihagymáz. A piacra vitt élelmi czikkeket minden alkalommal megvizsgálták s két-két ízben romlott húst és gyümölcsöt, egy ízben pedig romlott halat kobzott el a tisztí orvosi hivatal.

Népesedési mozgalmak.

Debreczen területén az elmúlt hónapban 120 fi, 99 nő, összesen 219 egyén született, 1000 lakosra 3 százalék, évi átlagban 36 százalék. Meghalt 77 fiu, 92 nő, összesen 169. 1000 lakosra esik 2.32 százalék. A szaporodás e szerint a múlt hónapban 50. Házasságra az elmúlt hónapban 28 pár lépett.

Ausztráliai magyar a Kossuth ünnepen.

Körülbelül 27 esztendeje, hogy Kabók Antal szegedi ékszerész Amerikába vándorolt feleségével, Méhes Katalinnal. Kabók néhány év múltán elhunyt s hitvese, aki 3 gyermekkel maradt hátra, — Amerikából Ausztráliába ment, ahol Sidney városában telepedett meg. Ott érte az a szerencse a szegedi származású özvegy menyecskét, egy Newton nevű gazdag ur beleszeretett és nőül vette.

Kabókné illetve Newtonné legidősebb fia a tizenkilenc éves Antal, aki még New-Yorkban született, hazajött Szegedre és itt rokona, Mayer Márton árvaházi gondnok vendége. Az ifju csak angolul beszél, de néhány szót ért magyarul és németül. Azt mondja, az egész Ausztráliában az édesanyja az egyetlen magyar, míg ő és testvére angolok s mostoha atyjok nevét viselik. Kabók Newton Antal azt beszéli, hogy Kossuth nevét a távoli világrészben is ismerik. Az ottani ujságok irnak a magyarországi Kossuth-ünnepről s ő azért kelt a messzi utra, hogy életében egyszer lásson egy igazi magyar ünnepet.

Beiratások a debreczeni pinczérszakiskolába.

Sörös krigliket, boros palaczkokat hordozgató virgöncz pikoló csemetéknek tanintézete lesz Debreczenben. Márkus Jenő, a Dréher-sőresarnok tulajdonosának köszönhetik ezt a jövő pinczérei, aki igazán elismerésre méltó buzgalommal dolgozott a szakiskola megteremtésén. Munkájának nemes gyümölcsét tegeap élvezte először. Tegnap folytak le ugyanis a Csapó-utcai Kovács-laktanyában, ahol a szakiskola a várostól ingyen termet kapott, a beiratkozások. Tizennyolcz borfiut irt be az új iskolába az első aktúsnál megjelent Márkus Jenő gondnok és Pólszter Adolf ez új iskola igazgató tanítója. A beiratás után a növendékekhez Márkus Jenő tartott szép, buzdító beszélet, figyelmeztetve a növendékeket pályájuknak nehézségére s kitartásra és szorgalomra hívta fel őket. Az új iskolában a tanítás szeptember 24-én veszi kezdetét, az ünnepélyes megnyitás október hó folyamán megy végbe.

Mikor lesz a tél ?

Erre a kérdésre felel a meteor, az ismert szegedi időjárás. És pedig azt mondja, hogy kemény tél fenyeget bennünket. Hivatkozik a néphitre, amely azt tartja, hogy ha az ökörfarkkóró végig virágos, ugyancsak farkasordító hideg lesz a télén. Az idén pedig végig virágos az ökörfarkkóró. Erősebb telet bizonyít az is, mondja a szegedi

jós, hogy ez az átmeneti év a napfoltok minimumából a maximumba, az átlagos számítás már a múlt évit mutatta ilyennek, de a mostani év még sokkal csekélyebb számú foltokat mutat a napon, tehát itt az átlagos számítás és a tények közt eltérés mutatkozik, egy évet nem igen szokott ez meghaladni, így átmeneti évül a jelenlegit vehetjük és több egymással összefüggő okokból következtethetünk a keményebb télre.

Tisztek halálos párbaja.

Kassáról írják: Az idevaló honvédszázad két tisztje a Husz-parkban súlyos feltételi kardpárbajt vívott. A második összecsapásnál az egyik párbajozó olyan sebet kapott a halántékán, hogy néhány perc múlva meghalt. A párbaj oka állítólag összehatalkozás, amely tettelegességgel végződött. A párbajozók neve ismeretlen.

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy teljes kényelemmel berendezett tánciskolámban a szokásos őszi tanfolyamot szept. 15-én megkezdem. Beiratásokat elfogadok bármely időben lakáson Péterfia-utca 2. sz. Alföldy Károly okl. táncztanító.

Post festam.

(Levél a felelős szerkesztőhöz.)

Irta: **Bácz Károly.**

Abból az alkalomból kifolyólag, hogy Nádúvar közönsége szeretett főszolgabírójától sűrűn hulló könyvek között vett bucsut, ösztönöztetve érezzük magunkat arra, hogy consequentiákat vonjunk le és tanulságokat állítsunk fel, a melyek a jövőben ténykedéseink rugói, törekvéseink czéljai legyenek.

Hogy következtetéseink tisztasága, világsága s a leszűrt tanulságok megingatatlansága ellen kétség ne támadjon, röviden átsiklunk a mult eseményein. Feltüntetjük azok között az ok- és okozatbeli összefüggést, a logikai és időrendi sorrendet, csak azért, hogy ismét teljes nagyságában érezzük azt a keserűséget, mely bennünket több mint egy fél éve marcangol, mert ezek vették el szívünkbe a levont tanulságok magvait, ezek öntözik, ezek ápolják a belőle fejlődő palántákat, a melyeknek gyümölcsét — a nagy isten kegyelméből — megérleli az idő!

A tények felsorolásával nem fárasztom a szives olvasót, hiszen nincsen ember „széles e megyében,” a ki teljes részletességgel nem ismerné és magáévá nem tenné a mi ügyünket, a ki nem osztzott volna a mi bánatunkban, a mi vereségünkben, a mely a szent igazság legcsufosabb veresége volt.

Megszégyenítőbb arra, a ki adta, mint arra, a ki azt türelmesen, loyálisan tűrte!

Ne vádoljon minket hanyagsággal, közönyösséggel senki, vagy ha tette, kövesse meg magát. Mi megtettünk mindent, a mi gyenge erőnktől telt. Nem választottunk el semmit, a mitől sikert, eredményt várhattunk.

Csak egy hibánk volt, e miből ezek-

után teljes erővel igyekszünk kigyógyulni, az, hogy utógondolat nélkül, rendületlenül biztunk. Biztunk nemcsak a törvényben, a jogban és félre nem magyarázható igazságunkban. hanem — fájdalom — az emberekben is. Kézpénznek vettünk minden ígéretet. Elfeleltük azt az örök igazságot hogy „az ígéret csak szép szó”. Fájdalom, nálunk is csak „Jancsi bankóknak” bizonyultak azok, a miknek kiváltásáról mindenki megelégedett.

Ha komolyan gondolkozunk felette, ez a mi hibánk talán nem is főbenjáró bűn. Hiszen tudtommal a bizalom épen olyan erény, mint például a hűség, az önfeláldozás és a szótartás. Ki ítélte el valaha valakit azért, hogy hü volt, hogy magát feláldozta, vagy hogy megtartotta adott szavát; hanem igenis azért. ha valaki hűtlenné lett, ha gyávanak mutatta magát, vagy ha adott szavát nem tartotta meg.

Természetesen egészen más kérdés az, hogy vajjon volt-e nekünk jogunk, vagy okunk mások iránt mérhetetlen bizalommal viseltetni?

A feleletünk erre a kérdésre is határozott, az t. i., hogy igenis volt. A hol nincs remény, ott nem fejlődhetik ki a bizalom sem. Ha ígéretekkel nem táplálták volna reménysegünk tüzet, akkor e tűz utolsó lobbanásával a bizalom is elhamvadt volna.

De nem így volt!

Már a járás közös óhajának első, impozáns megnyilatkozása alkalmával, a mikor több mint háromszáz adófizető polgár jelent meg a Méltóságos Főispán urnál, hogy a kapott válaszhoz alkalmazza további eljárását, az elhangzott főispáni válasz milyen jóleső érzéssel töltött el bennünket. A mikor honpolgári jogainkon alapuló és törvénybe foglalt igazságunkat kerestük, nem mondták ott nekünk, hogy menjetek haza, mert nektek nincs igazságotok, nem vonták ott kétségbe a mi jogainkat, nem érvelték ellenünk a törvényi írott szavaival, hanem biztatással bocsátották el, mondván:

„Menjetek nyugodtan haza. Megengedett formában csináljatok propagandát, mi érdeklődéssel kísérjük a dolog fejleményeit. Az igazság számíthat reánk.”

Ebből a nyilatkozatból a roszakarat sem magyarázhat ki mást, mint azt, hogy a Méltóságos Ur, mint új ember, nem volt ismerős a dolgokkal s az idő rövidsége miatt nem tudta magát azonosítani velünk és a mi érdekeinkkel. Ellenben ő is feltétlenül és természetesen bizott másban, a kinek az érdekei a mieinkkel homlokegyenest ellenkeztek.

Ilyen előzmények után, mint a magában is csalódott ember — elcsüggedve, de loyálisan fogadjuk a belügyminiszter ur megváltozhatatlan határozatát. Bizunk az Istenben, az Isten sujtoló igazságában, hogy ez égbekiáltó bünt büntetés nélkül nem hagyja.

Erőt meritünk a biblia azon mondásából hogy: „a bűnöst előbb-utóbb utóleri a büntetés.”

Imádkozunk . . . remélünk . . . és várunk. Vajha ne hiába várnánk.

Egy bárói család vizsgálata.

A szerelem miatt.

Trencsénből írják: Trencsénmegyében mindenütt általánosan ismert és népszerű a német báró Schenk-féle család, amelynek a többi közt Lédecz nevű községben nagy ki terjedésű birtoka, valamint cementgyára is van. A család tagjai az özvegy báróné, ennek fia és leánya, ki egy grófnak a neje. Mindnyájan a lédeczi kastélyban laknak és egymással házközösségben élnek.

A család feje, az özvegy báróné másodszor is férjhez ment, de második férjétől, egy osztrák ezredes-től törvényesen elvált. Negyven éven felül levő asszony, de még mindig csinos s igen érdekes és előkelő megjelenésű urinő, aki most harmadszor szándékozik férjhez menni. Az, akihez a vonzalma köti és aki őt elakarná venni, egy szintén az ő korában levő, magas természetű férfi, állítólag porosz gróf, aki néhány hét óta állandóan szintén a Lédecz kastélyban tartózkodik.

A báróné óhaja elé azonban igen nagy akadály gördült, mert családja, azaz leánya, veje, de különösen fia, a 25 éves Róbert báró semmiképpen sem akarták megengedni, hogy a báróné még egyszer férjhez menjen. Nemrégiben pedig a család közösen nagyobb kölcsönt vett fel egy bécsi banktól, hogy a a pénz a közöstudalajdonukban levő gyárba befektessék. Midőn a fiatal báró arról értesült, hogy az anyja a reá eső részt is nem a tervezett, hanem valami más célra akarja fordítani, akkor már izgalma a tétőpontra hágtott. Anyját kiüzte a kastélyból, butorait az udvarra kidobatta, cselédeit kikergette.

A báróné erre ügyvédje útján, miután őt fia állítólag életveszélyesen fenyegette, csendőrség kivezényeltetését kérte, amit a hatóság először megtagadott, később egy másik kérvényre azonban teljesített is. Ez ellen ismét a fiatal báró tiltakozott, hogy az ő családi ügyéhez a hatóságnak, illetve a csendőrségnek semmi köze. A lédeczi kastély körül most már napok óta éjjelnappal fegyveres csendőrök czirkálnak, nehogy valami baj essék. — Éjjel pedig sem a családtagok, sem a cselédség közül senki sem meri a szemét álomra lehunyni, annyira fél mindenki. Néha pedig éjjel senki sincs a kastélyban, mert mind szanaszét mennek.

A fiatal báró a csendőrség jogtalan beavatkozása ellen állítólag egyenesen a belügyminiszterhez fordult panaszzal. Ez az ügy az illavai járás főszolgabíróját is, bár egészen ártatlanul, kellemetlenül érinti. Hozzá a báróné ugyanis többször fordult tanácsért és mert látogatásai és közeledése elől nem tudott kitérni, a fiatal báró őt is gyanuba vette és állítólag megfenyegette. Tény az, hogy a főszolgabíró a báró támadásától való félelmében a lakásán szintén csendőrrel kénytelen magát őriztetni éjjel nappal. A báró család eme kinos vizsgálata és háboruja az egész Trencsénmegyében nagy szenzációt keltett és kíváncsian lesik az ügy további fejleményeit, a

melyben mind a két részről országgyűlési képviselők, a főispán, alispán és bíróságok is közbevetettek magukat ennek lehetőleg békés uton való kiegyenlítésére.

Kossuth élete a serdülő ifjuság számára.

Dr. Szalay Mihály, a kinek a főváros közgyűlésén tett indítványára teszi le szept. 19-én országos részvétel mellett Kossuth mauzoleumnak alapkövét, „Kossuth” czim-mel életrajzot irt a serdülő ifjuság számára.

Ez az életrajz tömören, mintegy dióhéjban ösmerteti meg Kossuth Lajost és életpályáját Magyarország serdülő ifjuságával. Megismerteti egyszerű és világos nyelven, mely azonban tele van mégis pompás hasonlatokkal és jellemző kifejezésekkel. „Az igazi szabadság rózsái csak vérmezőkön virítanak” mondja találóan egyik passzusában.

Ily valósággal költői lendülettel irt stilben világítja meg Kossuth Lajos életpályáját, jellemzi az embert, az államtérfit, a hírlapírót és szónokot.

Igen nagy tömörség jellemzi ezt a füzetet. Csodálatos, miképpen tudta dr. Szalay Mihály ezt a tárgyat úgy megfékezni, hogy Kossuth Lajos életének egyetlen jelentős momentumra sem veszett el belőle. Nagy tetteinek, nagy harcainak minden mozzanatáról beszámol történeti hűséggel, kronologikus rendben, hazafias lelkesedéssel és historiai tudással.

Kezdvé Kossuth Lajos családjának ismertetésén, áttér csakhamar a gyermek Kossuth neveltetésére s impresszióira, első patvaristakodására, s magatartására a jobbagysággal szemben amikor még egy főurnak jószágigazgatója volt. Majd ecseteli szereplését abban az időben, a mikor szóhoz jutott és amikor, mint hírlapíró, a tollat forgatta, amiért börtönbe jutott. Mindig és mindig nagy vonásokban rajzolja Kossuth hírlapírói működésének második nagykorúkat és azt a hatást, amelyet tollával ért el, fölírva álmaiból az elnyomott nemzetet.

A történet szellemében megy tovább, leírva Kossuth Lajos harczeit, amelyet Magyarország iparának védelmében fejtett ki és átmege az 1847-iki országgyűlés eseményeire, Kossuth első képviselői szereplésére, amely őt a világ első szónokává avatta.

Az 1848-iki márczius 15-iki bécsi forradalom és az ugyanaz évben márczius 15-én megszűletett sajtószabadság története következik ezután a történelem rendjén. Az azután következő szabadságharc rövid és tömör leírását adja a szerző, nagy áttekin-téssel, tárgyába való elmerüléssel, de sohasem tévesztve szem elől a célt, amely vezette, hogy ugyanis a serdülő ifusághoz szól. A dicsőséges és gyászos szabadságharc nagy állomásait megjelölte: elidőz Kossuth bujdosása és az emigráció nagy eseményei mellett. S végül levezeti a konkluziót, hogy alakja még életében már mithosz és legenda volt s hogy a magyar nép őt amikor még élt, a világtörténelem félisteneinek sorába iktatta.

Halálának és temetésének is szentel néhány meleg sort, a mely szép befejezése a szép műnek.

A gyönyörűen kiállított, pompás képekkel tarkított füzet a Dobrowsky és Franke kiadásában jeleni meg. S valóban bámulatra méltó, hogy ilyen olvasmányt, ilyen költséges és luxuriosus kiállítással,

ilyen olcsón lehet adni. A szép füzet ára ugyanis nem több, mint 20 fillér. A szerző is, a kiadó is az ügyet akarta szolgálni, a mikor ilyen olcsóvá tették a Kossuth életrajzát.

M. á. vasutak menetrendje 1902. máj. hó 1-től.

Debreczenből indul:

	d. u.	é. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden déli		12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17
Csak Szatmárig	reg.	5 10
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 22
Miskolcz—Kassa felé	este	6 57
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 01
	m. áll. v.-tól	reg. 5 28
	vásártérről	reg. 5 51
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-tól	d. u. 4 06
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről	d. u. 4 15
	m. áll. v.-tól	d. e. 11 20
	vásártérről	d. e. 11 20
Füzes-Abony felé m. á. v.-tól	reg.	4 42
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —
Ohat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 21
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 25
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 31

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 1 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1 40
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.	este	8 50
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz.-v.	reg.	5 10
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy.-v.	este	9 40

Budapestről—Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	6 50
A d. u. 1 ó. 36 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	8 30
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy.-v.	d. u.	2 00
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz.-v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz.-v.		
(P.-Ladányig gy.-v. átszállással)	este	9 15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy.-v.	d. e.	11 44
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 33
Budapest felől	reg.	7 42
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 03
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 32
" " " " " "	d. u.	12 16
" " " " " "	gy.-v.	d. u. 3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
Csak Szatmárról	este	6 45
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	reg.	12 07
Kassa—Miskolcz felől	este	7 53
	vásártérre	reg. 8 04
	máv.-hoz	reg. 8 17
B.-Sz.-Mihály —	vásártérre	este 6 14
H.-Böszörm. felől	máv.-hoz	este 6 35
	vásártérre	d. u. 3 21
	máv.-hoz	d. u. 3 30
F.-Abony felől vásártérre	d. u.	5 30
" " " " " "	m. á. vhoz	d. u. 5 45
Ohat Kócs Polgár felől vásártérre	este	7 42
" " " " " "	m. ávhoz	reg. 8 —
Derecske N. Léta felől	reg.	7 18
" " " " " "	d. u.	3 13

Üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy Debreczenben, Piacz u. 7. sz. a. Vecsey Zoltán ur házában **Lovas és Kosárka** törvényszékieleg bejegyzett czégünk alatt a mai kor fokozott igényeinek mindenben megfelelő

nőidivat áruházat nyitottunk.

Nagy választékban tartunk Ruha Bluz és diszszelymeket, valódi Francia és Angol női ruhaszöveteket, valamint a legújabb mintájú és színtartó cretonokat, zephyreket, flanellokat és barchetteket. Remek applicatio himzések, gaze és zsinór diszek, csipke gallérok és betétek, francia derékfűzők mérték szerint is. Női fehérműek, harisnyák, vászon, chiffon-félék, Damast és pamut asztalterítékek. Pamutok, bélés és szabó kellékek, nap és esernyők. Paplanok, ágy és asztalterítők, szőnyegek és függönyök. Berendezkedésünknel különös tekintettel voltunk arra, hogy árunk finomsága s azoknak szolidan meghatározott áraival a n. é. közönség pártolására érdemesnek bizonyuljunk. (10-8)

Tisztelettel: **Lovas és Kosárka.**

Costüm ruháknak a legutolsó divat szerinti készítését elvállaljuk.

Pártoljuk a helyi ipart!

Szőlőtermelők

figyelmébe!

Van szerencsém a t. szőlőgazdák becses figyelmébe ajánlani saját gyártmányu

borsajtóimat,

melyek kitűnő minőségűek és háromszoros áttétellel van ellátva, úgy hogy eddigi bármilyen gyártmányu sajtónál nagyobb erőt kifejt s annak dacára, minél erősebben szorít, annál könnyebben hajt. Ne vásároljon tehát senki addig borsajtót, míg személyesen meg nem győződött a nálam állandóan készülő és raktáron levő kész borsajtók ezen rendkívül praktikus előnyeiről, már csak azért is, mert mindezen előnyök daczára rendkívül olcsó árban árusítom ezeket, hogy ezáltal hasznos szolgálatot tehessek a szőlőgazdák nemű érdekeinek előmozdítására.

Számos megrendelést kérve, vagyok mély tisztelettel **PREIZLER MÓR** (15-2) műlakatos Debreczen, Deák Ferencz-utca 22.

Pártoljuk a helyi ipart!

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Tisztelettel értesitem

a n. é. közönséget, hogy Piacz-u. 38 sz. a. fennálló térfi szabó és ruhatisztító műhelyemet Batthányi-u. 15 sz. a. lakásomra helyeztem át. A midőn ezt a t. közönség szives tudomására hozni szerencsém van, megköszönöm az eddigi szives pártfogást amelyben részesíteni a jövőben is méltóztassék. Tisztelettel **Hubay György** férfisabó és ruha tisztító Batthányi u. 15.

Ermelléki asztali bor

— H. K. Szentimrei, 1901 évi termés — hordószámra eladó Arany János-ú. 3 sz.

10 korona ajándékot

kap az, ki egy közigazgatási tanfolyam hallgatójának a d. e. órákra 30—40 koronás irodai foglalkozást keres. Czim a kiadóhivatalban.

SZENDRŐSÁNDOR

zongora, hangszer készítő és hangoló ajánlja legjobb gyártmányu zongorait, hegedűt és pianinóit. Javításokat és hangolásokat előnyös árak mellett eszközöl Szt.-Anna-u. 3.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedrő” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

KOSSUTH LAJOS

születésének 100-ik évforduló napján

kivilágítási poharak

Kossuth képek
Blattner Gyula

üveg- és porcellán kereskedésében már kaphatók és megrendelhetők.

Főtőzsde mellett. (4-3.)

Kind és Herglotz

vegyészeti gyár

fiók: Budapest, V., Visegrádi-u. 4.

Ajánlják gyártmányaikat és pedig:

„ORIGINAL-ANTIROSZ”

(rozsdá ellen védőfesték), legtartósabb és rozsdá ellen védő fekete mázolófesték vas-, stb.-nek.

„Original-Flammentod”

(tűz ellen védő festék) tűz és vihar elleni mázolófesték, mely fát, követ ércet stb.-t tűzvész ellen védelmez.

Használati utasítás és ajánlatok kívánatra bérmentve.

Minden külföldinél jobbak és olcsóbbak! a „Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság”

aranyéremmel kitüntetett

ék szerkezetű, erőátételes

Borsajtói és Szőlőzúzó!
Eladás egyedül a gyártelepen: (12-7.)
Péterfia végén, a hadházi utcában.

SZABADOS és ROSSI

vízvezeték és világítási vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezetékek

CLOSETEK

és csatornázások,

SZIVATTYUK

Fürdőberendezések

és Gőzfürdők

stb. berendezésére.

Kőgyagcsövek raktáron

